

Санкт-Петербург : ГНИИ «НАЦРАЗВИТИЕ», 2017. С. 8-12.

2. Карбивская У. М., Самойленко В. А. Азотный баланс злаковых и бобово-злаковых травостоев. Международная конференция. Дагомыс, 2001. С. 59-60.

Качан Ірина

аспірант

Науковий керівник: професор Бахмат О.М.

Подільський державний аграрно-технічний університет

Кам'янець-Подільський, Україна

ВПЛИВ СПОСОБІВ СІВБИ ТА НОРМ ВИСІВУ НАСІННЯ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ РОСЛИН СОРТІВ СОЇ РІЗНИХ ГРУП СТИГЛОСТІ

Серед культур світового землеробства соя відноситься до найцінніших. Накопичуючи в зерні до 18-25% жиру та 30-52% білку, вона знайшла широке застосування в кормодобувній та харчовій промисловості. Активний симбіоз сої з бульбочковими бактеріями сприяє отриманню дешевого білку та відновленню родючості ґрунту, що робить її добрим попередником. Вагомий внесок у дослідження технології вирощування сортів сої в умовах України зробили видатні вчені – Баби́ч А.О., Петри́ченко В.Ф., Бахмат М.І., Адаме́нь Ф.Ф., Ермантраут Е.Р., Заверю́хін В.І., Маткевич В.Т., Войтова Г.П. та інші.

Збільшення потреб переробної і харчової промисловості у соєвій сировині, спонукає дослідників до удосконалення технології вирощування цієї культури в умовах лісостепової зони України.

Останнім часом на районування поставлено багато нових перспективних сортів сої інтенсивного типу, адаптованих до певних ґрунтово-кліматичних умов. Тому актуальним є питання вивчення особливостей росту і розвитку нових сортів та потребує обґрунтованого наукового вирішення [1, 2].

Відомо, що висока продуктивність посівів сої можлива лише при поєднанні оптимальної густоти рослин на одиниці площі та їх індивідуальної продуктивності, яка суттєво залежить від сортових особливостей, способів сівби та норм висіву насіння [3, 4, 5].

У зв'язку з цим впродовж 2017 року на базі Науково-виробничого центру “Поділля” ПДАТУ ми заклали дослід з вивчення способів сівби і норм висіву насіння сортів сої різних груп стиглості. Закладка дослідів проводилась із дотримання вимог наукової агрономії викладених Б.А. Доспеховим, В.Ф. Мойсейченко та В.О. Єщенко [6, 7].

Для вивчення впливу способів сівби і норм висіву на структуру врожаю рослин були взяті сорти сої: Діадема Поділля – середньоранньостиглий, Оріана – середньостиглий, Тріада - середньостиглий; три способи сівби: рядковий з міжряддями 15 см та широкорядний з міжряддями 30 і 45 см. Норми висіву – 550;

650; 750 тис. схожих насінин/га.

В дослідях визначали такі показники морфологічної структури: кількість бічних гілок, насіння у бобі, маса насіння з рослини та маса 1000 насінин. Густоту рослин у посівах визначали шляхом підрахунку їх кількості на постійно закріплених ділянках у двох несуміжних повтореннях.

Важливими показниками, що впливають на величину врожаю, є висота рослин і висота прикріплення нижніх бобів. Висота рослин змінювалася під впливом способу сівби.

Таблиця 1

Висота рослин і висота прикріплення нижніх бобів сої залежно від способів сівби та норми висіву насіння сої

Спосіб сівби	Норма висіву тис./га	Сорт сої Діадема Поділля		Сорт сої Оріана		Сорт сої Тріада	
		висота рослин, см	висота прикріплення нижнього боба, см	висота рослин, см	висота прикріплення нижнього боба, см	висота рослин, см	висота прикріплення нижнього боба, см
Рядковий 15 см	750	83,3	10,2	98	16,3	95	14,4
	650	76	10	96,2	16	94,7	14,2
	550	73	9,8	93	15,7	94,1	13,3
Широко- рядний 30 см	750	88	11,3	100	16,7	98,6	15,8
	650	82	11	98	16,2	97,2	13,7
	550	75	10,8	97,2	15,8	96,4	12
Широко- рядний 45 см	750	88,3	12,2	102,4	16,8	104	17,3
	650	84	11,8	100	16,5	101,3	16,2
	550	80,2	11,4	99,3	16	100	16

За суцільної рядкової сівби найнижчими рослини були за висіву 550 тис./га схожих насінин (73-94,1 см). Збільшення норми висіву сприяло збільшенню висоти рослин до 76-96,2 см за висіву 650 тис./га схожих насінин, 83,3-95 см – за норми висіву 750 тис./га схожих насінин.

За сівби широкорядним способом (30-45см) найнижчими рослини були також за висіву 550 тис./га схожих насінин 75-80,2 см, а найвищими при нормі висіву 650-750 тис./га схожих насінин 82-104см.

Густота рослин безпосередньо впливала не тільки на висоту рослин, але й на висоту прикріплення нижніх бобів, що в значній мірі визначає втрати врожаю при механізованому збиранні.

Зміна норми висіву від 550 до 750 тис./га схожих насінин за звичайного рядкового способу сівби сприяла збільшенню висоти прикріплення нижніх бобів від 9,8 см до 16,3 см, при широкорядній сівбі з міжряддями 30-45 см – від 10,8 см до 17,3 см.

Список використаних джерел

1. Бабич А. А., Петриченко В. Ф., Колесник С. И. Урожайность и качество зерна сои в зависимости от способов посева, густоты растений и режимов минерального питания. Матеріали першої Всеукр. міжнар. наук.-практич. конф.

Вінниця, 1993. С. 24-25.

2. Федорук П. С., Федорук С. П., Миренков С. Н. Проблемы и перспективы производства продуктов питания для народонаселения планеты. *Научн. тр. Краснодарского НИИСХ им. П.П. Лукьяненко (Юбилейный выпуск, посвященный 100 летию со дня рождения академика М.И. Хаджинова)*. Майкоп, РИПО Адыгея. 1999. С. 3-15.

3. Бражник В. П., Баранов В. Ф., Калюжный В. Г. Соя в занятом пару. *Земледелие*. 1999. № 6. С. 24.

4. Бабич А. О., Новохацький М. Л. Взаємозв'язок елементів структури продуктивності сої залежно від попередника, сорту та норми висіву насіння. *Корми і кормовиробництво*. 2002. Вип. 48. С. 112-115.

5. Петриченко В.Ф. Влияние способов сева и густоты стояния растений на структуру урожая сои на Украине и в Молдавии ; отв. ред. С.В. Бирюков / ВАСХНИЛ, Селекционно-генетический ин-т. Одесса : ВСГИ, 1991. С. 79-82.

6. Мойсейченко В. Ф., Єщенко В. О. Основи наукових досліджень в агрономії. Київ : Вища шк., 1994. С. 50-51.

7. Доспехов Б. А. Методика полевого опыта. Москва : Агропромиздат, 1985. 351 с.

Коруняк Ольга

к.с.-г.н., завідувач лабораторії

Подільський державний аграрно-технічний університет

Кам'янець-Подільський, Україна

ФЕНОЛОГІЧНІ ФАЗИ РОСТУ ТА РОЗВИТКУ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР ЗГІДНО МІЖНАРОДНОЇ СИСТЕМИ ВВСН

Багато літературних джерел та практичні дослідження дозволяють зробити дуже кардинальний висновок, що вирішення продовольчої проблеми світу в цілому, та будь якого окремого регіону можливе лише завдяки інтенсифікації рослинництва. В умовах зростаючого науково-технічного потенціалу розвинутих країн досить швидко і обґрунтовано знайдено, а тепер уже й реалізовано, головний напрямок такої інтенсифікації – це інтенсивні технології вирощування всіх сільськогосподарських культур, у поєднанні та на фоні загальних прогресивних систем землеробства.

Інтенсивні технології відрізняються від звичайних, традиційних тим, що вони ґрунтуються на комплексному застосуванні досягнень науки, техніки, передового досвіду на всіх етапах виробництва продукції. Найвищої продуктивності сільськогосподарських культур можна досягнути за умови оптимізації їх росту і розвитку на основних етапах формування елементів врожайності. З урахуванням факторів, які позитивно або негативно впливають на формування врожаю, можна значною мірою врівноважити вплив метеорологічних факторів і цілеспрямовано